

מסע
אל תוך
עצמך

פרק 08

אחריות

אחים לנפש

יחד מחברים עולמות

OLAMI

אחריות

אנו בעיצומם של הימים
הלאומיים, ימי הזיכרון
והעצמאות. בימים אלו אנו
זוכרים את כוחם הגדול של
אנשים שלקחו על עצמם
משימות מורכבות וחוללו שינוי
בעולם.

במסגרת המסע אל תוך עצמנו
ניגע מעט בגורמים לאחריות
ובקריאה האישית שלנו לחולל
שינוי משמעותי.

לימוד מהנה ומועיל!

מדברים על זה...

מהי אחריות?

על מי היא מוטלת?

לשמור על איזון

התגלגלה לידי פעם הזדמנות לשאול את ההיסטוריון הקתולי פול ג'ונסון איזה דבר ביהדות הרשים אותו ביותר בתקופת עבודתו על מחקרו המונומנטלי 'תולדות היהודים'. וכך השיב, בערך: "היו לאורך ההיסטוריה חברות שהתמקדו ביחיד, למשל המערב החילוני בזמננו. היו חברות אחרות שהעדיפו את הקולקטיב – כגון המדינות הקומוניסטיות. היהדות היא הדוגמה המוצלחת ביותר שאני מכיר לאיזון עדין בין השניים. היא נותנת ליחיד ולכלל משקל שווה. היא הצליחה להיות דת של יחידים חזקים ושל קהילות חזקות. זה הישג נדיר וגדול" (הרב יונתן זקס).

מי אני?

הוא הִיָּה אומר:

- אם אין אָני לי, מי לי?
- וכִשָּׁאָני לְעֵצָמִי, מָה אָני?
- וְאִם לֹא עֲכָשִׁיו, אֵימָתִי?

(אבות, פרק א, משנה יד)

מחברים על כה

כיצד מתחברים שלושת חלקי המשנה?

שואפים ליותר

ואף כשאני לעצמי מה אני? כלומר שהאדם עושה מצות בגופו... ואין בזה השלמה אל הנפש דהיינו השלמה כראוי אל הנפש ומעלתו, ולכך אמר מה אני כי סוף סוף בן אדם הוא.

והוסיף לומר ואם לא עכשיו אימתי, הוא דבר שלישי כי האדם קצר ימים ואם לא עכשו אימתי, ולפיכך מוטל על האדם להקיץ משנתו ולעשות מצות ומעשים טובים, אחד שאי אפשר לו לסמוך על אחר, ואף אם יעשה כל המוטל עליו אל יחשוב כי יש השלמה ושביעה להשלים את נפשו, כי אף אם הוא לעצמו מה הוא כי לא יוכל להשביע את נפשו במצות ובמעשים טובים, ואם לא עכשיו אימתי כי הוא קצר ימים ופתאום ילקח ואיננו (מהר"ל).

כלומר שאם אין האדם משלים עצמו בתורה ובמצות מי לי שאין התורה והמצות שיעשו אחרים תועלת ושלימות אליו, אף אם למד אביו תורה אין יורש בנו ממנו דבר. ואין הדבר כמו העושר שאפשר שהאדם אחד יאסף ממון ויתן אותו במתנה לאיש אשר לא עמל בו, או שלפעמי' האדם יורש מאביו הרבה,

ואם אני לעצמי... שלא יאמר האדם אפשר שיהיה נפשו מלא מצות ומעשים, כי האדם שאוכל ושותה הרבה בודאי תמלא בטנו על זה אמר גם הנפש לא תמלא שתמיד עוד הנפש מבקש להשלים עצמה... ועל אלו דברים אמר הלל אם אין אני לי מי לי, כי צריך האדם להשלים עצמו כי לא יגיע אליו השלימות מאחר,

פּוֹתְחִים דִּיוֹן

איך ניתן להפוך רעיון טוב לתכנית של חיים?

לפעמים אנו שומעים הרצאה מעניינת, תובנה אקטואלית מחבר או חברה או סתם פוגשים משהו שנראה לנו חשוב. יתכן שנבטיח לעצמנו שמיום זה והלאה חיינו ישתנו, אבל בדרך כלל זה לא ממש עובד. מה עלינו לעשות כדי לחולל שינוי?

בשדה או בבית

מכת ברד היתה המכה השביעי שהגיעה למצרים
לאחר שש מכות קשות וכואבות.

לפני שמכת ברד מתחילה, משה מציע פתח
מילוט לעם המצרי:

**וְעַתָּה שְׁלַח הָעֵז אֶת מִקְנֶךָ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לְךָ
בְּשָׂדֶה כָּל הָאָדָם וְהִבְהֵמָה אֲשֶׁר יִמְצָא בְּשָׂדֶה וְלֹא
יֵאָסֵף הַבַּיְתָה וְיָרֵד עֲלֵהֶם הַבָּרָד וּמָתוּ:
(שמות, ט, יט)**

היחידים שיינזקו, אומר משה כשהוא מציג את
תחזית המכה, הם אלו שיימצאו בחוץ, בשדה.
הללו שיישארו בביתם, לא יזנקו כלל! ההיגיון אומר
כי לאחר ניסיונם הברור עם משה ואמיתות דבריו
לא יהיה אחד שישאיר משהו בחוץ, מי כסיל וירצה
לאבד את ממונו?

שימו לב!

אך למרבה הפלא מספרת התורה
 כי אכן, היו שהשאירו את בהמותיהם
 ומקניהם בחוץ: הִיָּרָא אֶת דְּבַר ה' **מַעֲבְדֵי פְרֹעָה הֵנִיס אֶת עֲבָדָיו וְאֶת
 מִקְנֵיהוּ אֶל הַבְּתִים: וְאָשֶׁר לֹא שָׂם
 לְבוֹ אֶל דְּבַר ה' וַיַּעֲזֹב אֶת עֲבָדָיו וְאֶת
 מִקְנֵיהוּ בַשָּׂדֶה: (שם, כ-כא)**

נקודה למחשבה

מהי הנקודה שגרמה לאנשים להשאיר את
 המקנה בשדה?

חסר לב

על־שָׂדֶה אִישׁ־עֵצֶל עֵבְרָתִי וְעַל־כָּרֶם
אָדָם חָסֵר־לֵב:

וְהִנֵּה עֵלָה כָּלוּ קִמְשָׁנִים כָּסוּ פָּנָיו
חֲרָלִים וְגָדָר אֲבָנָיו נִהְרָסָה:

וְאָחֲזָה אָנֹכִי אֶשְׁתִּית לְבִי רְאִיתִי לְקַחְתִּי
מוֹסָר: (משלי, כד, כט-לא)

תובנה לחיים

גם כאן אנו רואים כי מפתח הכישלון הוא 'חוסר הלב' ואילו הדרך להצלחה עוברת בשימת לב. למה הכוונה?

נשיאות לב או נדיבות רוח?

וַיָּבֵאוּ כָּל אִישׁ אֲשֶׁר נָטָא לִבּוֹ וְכָל אֲשֶׁר
נָדְבָה רוּחוֹ אֹתוֹ הֵבִיאוּ אֶת תְּרוּמַת
ה' לְמַלְאכַת אֹהֶל מוֹעֵד וְלִכְל עֲבֹדָתוֹ
וּלְבְגָדֵי הַקֹּדֶשׁ
(שמות, לה, כא)

לקחת צעד קדימה...

דע כי יש שתי הדרגות במתנדבים, האחד: הוא המתנדב ברצון נפשו כפי יכולתו וערך ממונו, ולזה יקרא: "נדבה רוחו", לשלול שאינו עושה הדבר כמו צער בנפשו.

והשני: הוא המתנדב יותר מיכולתו מגודל טוביות לבו, ולזה יקרא: "נשאו לבו" פירוש: שהלב מנשאהו ומעריכו בערך עשיר יותר ממה שהוא לתת דבר יקר (אור החיים).

אכפתיות!

יען אָפּר לאַ זכר עֲשׂוֹת חֶסֶד וַיִּרְדֹּף אִישׁ עָנִי וְאֶבְיוֹן וְנִכְאָה לְבָב לְמוֹתֵת (תהלים, קט, טז).

 תכנית לחיים

1. אכפתיות
2. תרגום מחשבות לעשייה אקטיבית

כיצד ניתן לעשות זאת בחיי היומיום?

מסרים של אחריות

א – אני! האחריות הראשונה שלי היא כלפי עצמי.

אח – עלי לדאוג לסביבה הקרובה שלי,
למשפחה ולקהילה

אחר – האחריות שלי כוללת גם את האחרים

אחרי! – האחריות שלי יוצאת כקריאה לכל הסובבים,
בואו, אחרי!

אחרינו! – האחריות מדבקת כל כך שגם כל מי שסביבי
יודע שכדאי לבוא איתי למשימה

אחריות – אחריות אמיתית היא מא' ועד ת'.

אחריות ♡ אחריות ♡ אחריות ♡
אחריות ♡ אחריות ♡ אחריות ♡

יזכור

יום הזיכרון לחללי צה"ל מזכיר לנו את כל אותם חיילים וחיילות איכפתיים ואחראיים שבחרו לקום ולעשות מעשה, להגן על הארץ ועל יושביה ולשמור על כל תושבי מדינת ישראל.

לזכרם, נקפיד גם אנו לקחת אחריות על מה שקורה סביבנו, נקדיש זמן ומחשבה לעשייה חיובית ולדרכים להפוך את העולם למקום טוב יותר.

מנפשה ככה

OLAMI

רוצים עוד?
סרקו והצטרפו
ל"אחים לנפש"

© כל הזכויות שמורות ל"אחים לנפש"